

**Довідка про категорії осіб, висланих за межі України в масовому порядку,
і правові акти, на основі яких це здійснювалось**

№	Категорія осіб, висланих на спецпоселення з території України	Підстава	Підстави на звільнення із спецпоселень	Примітки
1	2	3	4	5
1.	У 1929-1933 р. – куркулі і члени їх сімей із районів суцільної колективізації	Рішення виконкомів обласних Рад	Звільнені в 1954 р. на підставі Наказу МВС СРСР № 00713 від 20 серпня 1954 р.	
2.	У 1936 р. – з прикордонних районів України особи польської національності із сім'ями в Казахстан.	Постанова Ради Народних Комісарів СРСР від 28 квітня 1936 р. №176-120 сс.	Звільнені за постановою РМ СРСР від 17 січня 1956 р. № 62-41сс (постанова РМ УРСР від 31 січня 1956 р. № 142-006) без повернення конфіскованого при виселенні майна і без права повернення на проживання в області, з території яких вони були виселені.	
3.	У 1939-1940 рр. із західних областей України особи польської національності (осадники, вартова охорона лісів) і члени їх сімей.	Постанови Ради Народних Комісарів СРСР від 5 грудня 1939 р. № 2010-558 і від 22 грудня 1939 р. № 2085-592.	Звільнені по Указу Президії Верховної Ради СРСР від 12 серпня 1941 р. "Про амністію польських громадян".	
4.	У 1940-1941 рр. із західних областей України і к. Ізмаїльської області к. поміщики, фабриканти, торговці, керівники і учасники бурж.-політичних партій, антирадянських організацій, керівні діячі колишніх буржуазних урядів і члени їх сімей, а також сім'ї поліцейських, жандармів, тюремників та офіцерів польської армії (т.зв. "бувші люди"), прислужники, зареєстровані в органах к. польської поліції.	Постанова Ради Народних Комісарів СРСР від 2 березня 1940 р. і рішення УВС СРСР – 1941 р.	Звільнені із спецпоселення: а) сім'ї офіцерів польської армії, поліцейських, жандармів, тюремників на підставі Указу Президії Верховної Ради від 12 серпня 1941 р. "Про амністію польських громадян"; б) сім'ї к. поміщиків, фабрикантів, торговців, керівників і учасників бурж. політичн. партій, керівники б. бурж. урядів по Указу МВС СРСР від 19 червня 1958 р. без повернення конфіскованого майна і без права повернення на колишнє місце проживання.	

5.	У 1941-1945 рр. а) 1941 р. – особи німецької національності із Донецької, Запорізької і Ворошиловградської обл.; б) 1941-1942 рр. – німці з Дніпропетровської, Одеської і Харківської обл. в) 1944 р. німці із Криму.	Постанова Державного Комітету оборони СРСР від 22 вересня 1941 р. № 702, оголошена Наказом НКВС СРСР, пост. ВР фронтів. Пост. Державного Комітету оборони СРСР від 2 червня 1944 р. № 5984 сс.	Указом Президії Верховної Ради СРСР звільнені (а, б, в) без повернення конфіскованого майна і права повернення на колишнє місце проживання. Постанова Ради Міністрів УРСР від 15 грудня 1956 р. № 501-05 заборонено розселення в Запорізькій, Миколаївській, Одеській, Херсонській областях німцям та особам іншої національності, виселених раніше і повернутих із спецпоселень.	
6.	У 1944 р. із Криму: а) греки, болгары, вірмени і члени їх сімей; б) кримські татари і члени їх сімей; в) грецькі, іранські і турецькі піддані без громадянства.	Постанова Державного Комітету оборони СРСР від 24 червня 1944 р. № 5984 і 6100 від 11 і 21 червня № 5859 і 5937.	Звільнені із спецпоселень: а) від 27 березня 1956 р. (греки, болгары, вірмени і члени їх сімей); б) від 28 квітня 1956 р. (кримські татари і члени їх сімей) .	
7.	У 1944-1945 рр. висилались сім'ї осіб, що в період окупації брали німецьке підданство (фолькдатг), голови яких арештовані МВС.	Постанова Особливої наради на підставі листа НКВС № 20-6 1947 р.	Звільнені по Указу Президії Верховної Ради СРСР від 17 вересня 1955 р. "Про амністію радянських громадян, які співробітничали з окупантами в період ВВВ 1941-1945 років".	
8.	У 1944 р. – вислані члени сімей бандітів і банд посібників ОУН.	Розпорядження НКВС СРСР від 31 березня 1944 р. № 7129.		
9.	У 1945 р. – німці – громадяни СРСР, репатрійовані з Німеччини.	Директива НКВС СРСР № 181 – 1945 р.	Постанова РМ УРСР від 21 березня 1958 р. № 298-035 – заборонено розселення і прописка осіб німецької національності на території Запорізької, Миколаївської, Кримської, Одеської, Херсонської областей, після повернення із спецпоселень, незалежно, де раніше вони проживали – в цих, чи інших областях.	
10.	У 1945 р. – особи, які служили в період війни в німецькій армії, в спеціальних німецьких формуваннях – "власівці" і поліцейські, які втікали з німцями, виселялись на спецпоселення строком на 6 років.	Пост. Державного Комітету оборони СРСР від 18 серпня 1945 р. Директива МВС СРСР № 97 від 20 квітня 1946 р.	Звільнені по Указу УВС СРСР від 13 грудня 1955 р. Постанова РМ СРСР від 7 жовтня 1951 р. № 3857-1763 сс. Звільнені по закінченні строку.	

11.	У 1948 р. – к. керівники і учасники націоналістичного підпілля і озброєних націоналістичних банд, раніше засуджених і позбавлених волі після відбування покарання направлених на заслання з поселенням в окремих місцях СРСР.	Указ Президії Верховної Ради від 21 лютого 1948 р. направити по нарядам МДБ, МВС СРСР і пост. Особливої наради МВС СРСР.	Наказом МВС СРСР від 27 березня 1953 р. звільнені із заслання на поселення.	
12	Пост. РМ СРСР від 6 жовтня 1948 р. виселені куркулі і члени їх сімей із Ізмаїльської обл. Пост. РМ СРСР від 2 березня 1951 р. № 183-88 виселені куркулі із західних областей України і члени їх сімей.	Пост. РМ СРСР від 23 січня 1951 р. виселені куркулі і члени їх сімей із західних областей УРСР. Пост. Особливої наради на основі пост. РМ СРСР від 3 березня 1951 р. № 667-333 сс виселені ієговісти і члени їх сімей із західних областей України.		